

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο όσοι παραβιάζονται τα δικαιώματά τους

Το δικαίωμα επανάκτησης των περιουσιών και των κατοικιών των Ελληνοκυπρίων εκτοπισμένων έχει αναγνωρισθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ). Το Δικαστήριο βρήκε ένοχη την Τουρκία ότι αποστερεί τους ελληνοκύπριους πρόσφυγες τη χρήση των περιουσιών τους. Η Κυβέρνηση της Τουρκίας είναι υποχρεωμένη να αποζημιώσει τους πρόσφυγες για την περίοδο κατά την οποία τους αποστερεί τη χρήση της περιουσίας τους και να επιτρέψει να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Συνεχώς βέβαια η Τουρκία βρίσκει διάφορα τεχνάσματα για να μην συμμορφωθεί με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου.

Ο δικηγόρος Αχιλλέας Δημητριάδης μιλά στη «Μάχη» (κα Έλλη Κοτζαμάνη-Κυριακή, 9.12.2007) για την πρώτη υπόθεση, αυτή της κ. Τιτίνας Λοιζίδου, αλλιά και όλων όσων έχουν ακοηουθήσει.

-Ποιες υποθέσεις έχουν καταλήξει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο μέχρι σήμερα και ποιες είναι σε εκκρεμότητα;

Αναφερόμενοι βέβαια πάντα στις υποθέσεις συμπατριωτών μας προσφύγων ή μη οι οποίοι έχουν απωλέσει τις περιουσίες τους στα κατεχόμενα λόγω της Τουρκικής Εισβολής. Πιστεύω ότι πρέπει να παρουσιάσουμε σφαιρικά τα θέματα για να μπορέσετε να αντιληφθείτε σε ποιο στάδιο βρισκόμαστε. Πρώτα είναι η υπόθεση Τιτίνας Λοιζίδου, στην οποία η Τουρκία καταδικάστηκε για πρώτη φορά για παραβίαση του δικαιώματος περιουσίας και πολλή άλλη θέματα τα οποία ήταν παρεμφερή.

Δεύτερη, είναι η υπόθεση της κυρίας Μύρας Ξενίδη Αρέστη, όπου επαναλήφθηκε αυτή η καταδίκη και η οποία έχει να κάνει με την περιφραγμένη πόλη της Αμμοχώστου. Μετά υπάρχουν δύο άλλες υποθέσεις. Η υπόθεση Δημάδη και Τύμβιου. Στη μεν Δημάδη προχωρούν να επιδικαστούν αποζημιώσεις, στη δε Τύμβιου από ό,τι πληροφορούμαι φαίνεται ότι έχει επέλθει ένας φιλικός διακανονισμός. Τέταρτη κατηγορία είναι 36 υποθέσεις οι οποίες έχουν ήδη κηρυχθεί παραδεκτές και στις οποίες πρόσφατα πληροφορήσε τους αιτητές το δικαστήριο ότι θα πρέπει να καταχωρήσουν μέχρι τις 28 Ιανουαρίου οποιεσδήποτε παρατηρήσεις είχαν από τον καιρό που είχαν παγοποιηθεί. Μετά είναι περίπου άλλες 1500 υποθέσεις ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και έχουν να κάνουν όλες με τις περιουσίες.

Υπάρχουν και υποθέσεις αγνοουμένων εναντίον της Τουρκίας.

-Να τις πάρουμε μια-μια και να αρχίσουμε με την υπόθεση Τιτίνας Λοιζίδου.

Αυτή είναι η πρώτη υπόθεση με την οποία επιβεβαιώθηκαν οι παραβιάσεις ανθρωπι-

ων δικαιωμάτων των ελληνοκυπρίων στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου από την Τουρκία. Όπως είναι γνωστό, το 2003 οι επιδικασθείσες αποζημιώσεις πληρώθηκαν από την Τουρκία με ένα ποσό της τάξης των 640.000 ηιρών, και έκτοτε γίνονται προσπάθειες για να μπούμε στο δεύτερο στάδιο της εκτέλεσης που είναι η αποκατάσταση της κ. Λοϊζίδου στην περιουσία της στην κατεχόμενη Κερύνεια. Πρόσφατα η Τουρκία μέσω της ούτω καλούμενης επιτροπής αποζημιώσεων έκανε μια προσπάθεια για μια συγκεκριμένη απαλλοτρίωση της περιουσίας, πράγμα το οποίο η αιτήτρια δεν απεδέχθη και το θέμα συνεχίζει να εκκρεμεί ενώπιον της επιτροπής υπουργών η οποία είναι και υπεύθυνη για την επόπτευση της εκτέλεσης αποφάσεων του δικαστηρίου.

-Η υπόθεση της Μύρας Αρέστη Ξενίδη, έχει να κάνει με την περιφραγμένη πόλη της Αμμοχώστου. Σε ποιο στάδιο βρίσκεται;

Βασίζεται πάνω στη λογική Λοϊζίδου και διαπιστώθηκε η παραβίαση τόσο όσον αφορά την κατοικία, όσο και την περιουσία της κυρίας Αρέστη στην περιφραγμένη πόλη. Εδώ υπήρξε η προσπάθεια της Τουρκίας, της δημιουργίας ενός εσωτερικού ενδίκου μέσου, αυτής της «επιτροπής αποζημιώσεων» την οποία το δικαστήριο δεν απεδέχθη. Η θέση της αιτήτριας ήταν ότι, αυτή η «επιτροπή» είναι και παράνομη και αντίθετη με τη σύμβαση και δεν προσφέρει καμιά αποτελεσματική θεραπεία. Το θέμα αυτό δεν αποφασίστηκε και αναμένεται ότι θα αποφασιστεί στην επόμενη πιλοτική υπόθεση που θα καθορίσει το δικαστήριο. Όσον αφορά την ίδια την Αρέστη το δικαστήριο επεδίκασε ένα ποσό 885.000 ευρώ ως αποζημιώσεις για απώλεια χρήσης. Αυτό θα έπρεπε να είχε πληρωθεί από τον Αύγουστο του 2007, δεν έχει γίνει και αναμένεται ότι η Επιτροπή Υπουργών θα συνεχίσει να πιέζει την Τουρκία, όπως ακριβώς και στην υπόθεση Λοϊζίδου και ελπίζουμε ότι με τις πολιτικές αυτές πιέσεις θα εξαναγκαστεί η Τουρκία σε πληρωμή του ποσού αυτού.

Αφού γίνει αυτό, θα μπει και αυτή η υπόθεση στη δεύτερη φάση που είναι το θέμα της αποκατάστασης της περιουσίας και κατοικίας της κυρίας Αρέστη στην περιφραγμένη πόλη της Αμμοχώστου.

-Σε ποιο μοντέλο βασίζεται η υπόθεση Δημάδη;

Βασίζεται και αυτή στο μοντέλο Τιτίνας Λοϊζίδου. Δυστυχώς ο αιτητής πέθανε πριν από ενάμιση περίπου χρόνο. Εδώ το ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι η κατοικία του κ. Δημάδη χρησιμοποιείται από το 1974 από τους υψηλόβαθμους αξιωματούχους του στρατού κατοχής. Βρισκόμαστε στο στάδιο όπου το 2003 διαπιστώθηκε η παραβίαση και τώρα αναμένεται να επιδικαστούν αποζημιώσεις για απώλεια χρήσης. Σημειώνω την απώλεια χρήσης διότι κανένας από τους αιτητές μέχρι τώρα δεν έχει δεχθεί ότι χάνει την περιουσία του, αντίθετα όλοι επιμένουν ότι είναι δικές τους οι περιουσίες, θέλουν να επιστρέψουν σε αυτές και οι αποζημιώσεις περιορίζονται μόνο σε απώλεια χρήσης που είναι ουσιαστικά διαφυγόντα ενοίκια.

-Ενδιαφέρον φαίνεται να παρουσιάζει από διάφορες απόψεις η υπόθεση Μαϊκ Τύμ-βιου.

Είναι πάλι θέμα περιουσίας αλλιά παρουσιάζει την εξής ενδιαφέρουσα εξέλιξη: Ότι δηλαδή ο αιτητής, έχει έρθει σε φιλικό διακανονισμό με την Τουρκία, ο οποίος από ό,τι φαίνεται από τα Μέσα, έχει να κάνει με την καταβολή ενός ποσού, μαζί με την απόδοση σε αυτού περιουσίας στις ελεύθερες περιοχές της Δημοκρατίας, η οποία προηγουμένως ανήκε σε τουρκοκύπριο. Αυτή η υπόθεση είναι πολύπλοκη, διότι δεν έχουμε όλες τις πληροφορίες για να το σχολιάσουμε και αναμένεται ότι αυτός ο συμβιβασμός θα εξεταστεί από το δικαστήριο νωρίς μέσα στο νέο χρόνο.

-Το να έρχεσαι όμως σε «φιλικό διακανονισμό» με την Τουρκία δεν σημαίνει πως δημιουργείς πρόβλημα στην ίδια σου την Πατρίδα;

Ο ένοχος σε αυτή την υπόθεση είναι η Τουρκία. Είναι η Τουρκία που παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η διαδικασία του δικαστηρίου προνοεί το ενδεχόμενο φιλικού διακανονισμού. Επαφίεται στον καθένα να αποφασίσει το τι πρέπει να κάνει. Δεδομένου ότι διαπιστώνεται η παραβίαση και είναι δικαίωμα του να κρίνει πώς να χειριστεί αυτά τα πράγματα.

-Δεν θα έχει επιπτώσεις πάνω στην Κυπριακή Δημοκρατία αυτός ο διακανονισμός;

Ενδεχόμενα να υπάρχουν επιπτώσεις και πάνω σε τρίτους, αλλιά εγώ δεν θα ήθελα να μπω σε αυτό το θέμα. Εγώ θα ήθελα να περιοριστώ στα ατομικά δικαιώματα, όπου συνεχίζεται αυτή η διεκδίκηση. Το αν θα συμβιβάσει ή όχι κάποιος την υπόθεση του, είναι καθαρά δικό του θέμα. Δεν θέλω να σχολιάσω περισσότερο το θέμα. Ο καθένας μπορεί να αποφασίσει για τον εαυτό του. Εγώ μένω μόνο στη νομική παρουσίαση όλων αυτών των υποθέσεων που μου έχετε αναφέρει.

-Πότε αναμένονται εξελίξεις για τις άλλες 36 υποθέσεις περιουσιών;

Πρόσφατα το δικαστήριο έχει δώσει οδηγίες στους αιτητές να καταχωρήσουν οποιοδήποτε παρατηρήσεις έχουν, μέχρι τις 2 Ιανουαρίου, δεδομένης της καθυστέρησης που αντιμετωπίζεται, επειδή αυτές είχαν παγοποιηθεί εν αναμονή των εξελίξεων στην υπόθεση Ξενίδη Αρέστη. Φαντάζομαι ότι οι αιτητές θα προχωρήσουν να δώσουν κάποια καινούρια στοιχεία που υπήρξαν τα τελευταία τρία τέσσερα χρόνια, όπου αυτές ήταν παγοποιημένες. Μία από αυτές ενδεχόμενα να καθοριστεί ως πιλοτική υπόθεση, στην οποία το δικαστήριο θα εξετάσει και το παράνομο, το αναποτελεσματικό και το μη συμβατό της «επιτροπής αποζημιώσεως» με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση. Αυτή η απόφαση θα είναι καθοριστικής σημασίας, αλλιά δεν είμαι καν σίγουρος αν είναι σε αυτή την κατηγορία των 36. Διότι για αυτές, το δικαστήριο έχει ήδη αποφασίσει επί του παραδεκτού και δεν νομίζω ότι το δικαστήριο, μπορεί να πάει πίσω και να ανοίξει ξανά ένα θέμα το οποίο έκλεισε. Αν έτσι προχωρήσουν τα πράγματα, τότε το δικαστήριο θα βρει παραβιάσεις και θα επιδικάσει αποζημιώσεις σε αυτές και

θα πάρει μια από τις υπόλοιπες 1500 υποθέσεις που εκκρεμούν και είναι σε διάφορα στάδια εξέλιξης, για να αποφασιστεί το θέμα της επιτροπής αποζημιώσεων.

-Για κάποιο πρόσφυγα η συμπατριώτη μας, που έχασε την περιουσία του στα κατεχόμενα δεν θεωρείται μια χρονοβόρα διαδικασία αυτή και η οποία μπορεί να τους αποτρέψει από του να προχωρήσουν σε καταγγελία της Τουρκίας;

Εγώ πιστεύω ότι ο πιο αξιοπρεπής τρόπος, ένας πρόσφυγας του οποίου τα δικαιώματα παραβιάζονται, είναι να βρει ένα δικηγόρο τον οποίον ξέρει και να του δώσει οδηγίες να προχωρήσει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για διεκδίκηση των ανθρωπίνων του δικαιωμάτων. Τα δύσκολα έχουν περάσει, με την έννοια του ότι οι αρχικές υποθέσεις έχουν ανοίξει τον δρόμο. Βεβαίως το θέμα είναι χρονοβόρο, διότι η Τουρκία προβάλλει διάφορα διαδικαστικά και πολιτικά κόλλημα για να τις καθυστερήσει, αλλιώς στο τέλος της ημέρας εγώ νομίζω ότι δεν έχει άλλη επιλογή εκτός από τη νομική πλευρά.

Όσον αφορά τα θέματα προσφυγών, πιστεύω ότι θα πρέπει να υπάρχει μια διαχρονική αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων. Με την οποία δεν μπορούν παρά όλοι να συμφωνούν. Πιστεύω ότι τα ατομικά δικαιώματα θα πρέπει να γίνονται σεβαστά και ακριβώς αυτό είναι και η επιτυχία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Το οποίο δυστυχώς τώρα, έχει βρεθεί θύμα της δικής του επιτυχίας, διότι λόγω των αποφάσεων που έχει εκδώσει με τις καταδίκες των διαφόρων χωρών έχει κατακλυστεί με πάνω από εκατό χιλιάδες υποθέσεις. Πράγμα, που κάνει τη δική του δουλειά πολύ πιο δύσκολη γι' αυτό και παρατηρούνται οι καθυστερήσεις. Ελπίζουμε ότι με τις διάφορες τροποποιήσεις της σύμβασης που θα γίνουν, θα ξαναρχίσουν οι παλιοί καλοί ρυθμοί διεκπεραίωσης υποθέσεων, για να μπορούν όλοι οι πολίτες στις χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης να νιώθουν ότι το Ανώτατο Δικαστήριο της Ευρώπης σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είναι κάτι που μπορεί να τους δικαιώσει, αν τα εθνικά τους δικαστήρια δεν το έχουν πράξει αυτό.

-Να κλείσουμε με την υπόθεση Φωκά Πίτσικα που είδε το φως της δημοσιότητας πρόσφατα.

Έχει περίπου πέντε χρόνια που ασχολούμαι με τα θέματα των περιουσιών. Πρόκειται για τα μυστικά διατάγματα, σε σχέση με τις περιουσίες των Ελλήνων που έχουν ξενιτευτεί και των οποίων τα παιδιά δεν μπορούν να κληρονομήσουν τις περιουσίες των γονιών τους, διότι έχουν αλληιάξει εθνικότητα. Είναι κάτι που νομίζω ότι θα έχει τεράστιο ενδιαφέρον, όχι μόνο για τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, αλλιώς και για άλλες μειονότητες. Διότι τα ανθρώπινα δικαιώματα των ανθρώπων αυτών φαίνεται ότι έχουν παραβιαστεί κατάφωρα.